

MAISTO TVARKYMO SUBEJKTŲ SUSKIRSTYMAS Į RIZIKOS GRUPES

Visi maisto tvarkymo subjektai, kurių veikla registruojama, kurių veiklai išduodami Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo pažymėjimai ar suteikiamas veterinarinis patvirtinimas, atsižvelgiant į bendrą apskaičiuotą balų sumą yra skirstomi į 4 rizikos grupes:

- 1) **padidintos**
- 2) **vidutinės;**
- 3) **mažos;**
- 4) **labai mažos.**

Pagal maisto tvarkymo subjekto rizikos grupę nustatomas valstybinės kontrolės dažnumas, kuriuo vadovaujamosi sudarant metinius valstybinės kontrolės planus.

Maisto tvarkymo subjektų vykdoma veikla rizikos vertinimo tikslais yra suskirstyta į rūšis: maisto (gyvūninio ir negyvūninio maisto, geriamojo vandens) gamybą, prekybą (didmeninę ir mažmeninę) ir viešąjį maitinimą.

Maisto gamybos subjektai yra vertinami pagal šiuos kriterijus:

- vykdomo maisto tvarkymo proceso rizikingumą;
- tvarkomų produktų rizikingumą*;
- veiklos apimtis**.

* - šis kriterijus taikomas vertinant negyvūninio maisto gamybos subjektus.

** - šis kriterijus taikomas vertinant gyvūninio maisto gamybos subjektus ir geriamąjį vandenį tiekiančius subjektus.

Viešojo maitinimo paslaugas teikiantys subjektai yra vertinami pagal šiuos kriterijus:

- vykdomo maisto tvarkymo proceso rizikingumą;
- jautrų vartotoją.

Prekybos subjektai yra vertinami pagal šiuos kriterijus:

- vykdomo maisto tvarkymo proceso rizikingumą;
- maisto tvarkymo tipą.

Rizikingiausia, kai subjektas vykdo daug ir įvairių veiklų, tame tarpe ir maisto gamybą. Turgaviečių ir prekyviečių rizikingumą apsprendžia nuolat besikeičiantys prekiautojai, produktų įvairovė ir atsekamumo sudėtingumas.

Maisto tvarkymo subjektų rizikingumas yra skaičiuojamas pagal **veiklos rūšiai** priskirtus kriterijus bei **Maisto tvarkymo subjektų veiklos patikrinimo istorijos** ir **Valstybinės kontrolės rezultatu vertinimo rezultatus**.

Jei realiai vykdoma veikla (procesas) įvairuoja ir tiksliai neatspindi nurodytos Maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjime veiklos pavadinimo, tai subjekto rizika vertinama tik pagal realiai vykdomą veiklą.

Jei maisto tvarkymo subjektas vykdo keletą veiklų, rizikos grupei apskaičiuoti pasirenkama rizikingiausia realiai vykdoma veikla.

Maisto tvarkymo subjektų vertinimą ir suskirstymą į rizikos grupes atlieka VMVT teritorinių padalinių valstybės tarnautojai. VMVT teritoriniai padaliniai maisto tvarkymo subjektus priskiria atitinkamai rizikos grupei po planinio patikrinimo iki gruodžio 31 dienos.

Veiklą pradėję maisto tvarkymo subjektai dėl priskyrimo atitinkamai rizikos grupei vertinami atlikus pirmąjį planinį patikrinimą.

Labai mažos rizikos grupei priskiriamos šios maisto tvarkymo subjektų veiklos:

- **pirminė gamyba** (daržovių, vienmečių augalų auginimas, sėklavaisių auginimas, riešutmedžių vaisių auginimas, gėrimams gaminti vartojamų augalų auginimas, prieskoninių, kvapiųjų, vaistinių ir kitokių farmacijos pramonėje naudojamų augalų auginimas, grūdinių, ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas, išskyrus daigus ir dauginimui skirtas sėklas, grybų ir valgomųjų trumų auginimas);

- **maisto produktų gamyba** (sezoninė, įskaitant sulčių spaudyklas, sulos gamybą, sezoninį daržovių rauginimą, arbatžolių, prieskoninių augalų džiovinimą; bulvių perdirbimas ir konservavimas);

margarino ir panašių valgomųjų riebalų gamyba; krakmolo ir krakmolo produktų gamyba; duonos gamyba; šviežių konditerijos kepinų ir pyragaičių gamyba, išskyrus kreminius konditerijos gaminius ir kepinus su greitai gendančiais įdarais; džiūvėsių ir sausainių gamyba; ilgai išsilaikančių kepinų ir pyragaičių gamyba; makaronų, vermišelių, kuskuso ir panašių miltinių produktų gamyba; cukraus gamyba; cukraus saldumynų gamyba, išskyrus kakavos ir šokolado saldumynų gamybą; arbatos ir kavos apdorojimas ir perdirbimas, įskaitant visus metus vykdomą arbatžolių džiovinimą, arbatų gamybą; ekologiškų produktų perdirbimas ir gamyba, grybų perdirbimas, tiekimas rinkai);

- **didmeninė prekyba** (alkoholinių, nealkoholinių gėrimų, kavos, arbatos, kakavos ir prieskonių, ekologiškų produktų, maisto priedų ir jų mišinių, maisto kvapiųjų medžiagų ir jų mišinių, maisto fermentų ir jų mišinių);

- **mažmeninė prekyba** (duonos, bandelių, miltinių gaminių ir cukraus saldumynų specializuotose parduotuvėse; gėrimų mažmeninė prekyba specializuotose parduotuvėse, užsakomasis pardavimas paštu arba internetu, sezoninė mažmeninė prekyba ir mažmeninė prekyba degalinėse, įskaitant patiekalų pašildymą, sumuštinų gamybą ir gėrimų ruošimą; mažmeninė prekyba spaudos kioskuose, įskaitant patiekalų pašildymą, gėrimų ruošimą, mažmeninė prekyba vaistinėse, įskaitant gėrimų ruošimą; maisto, gėrimų mažmeninė prekyba kioskuose, išskyrus prekybą su šaldymo įranga (netaikoma prekybai valgomaisiais ledais); maisto, gėrimų mažmeninė prekyba prekyvietėse (prekybos vieta); mažmeninė prekyba iš mobiliųjų parduotuvių, išskyrus prekybą su šaldymo įranga ir turint nuolatinę prekybos vietą ir pan.); transportas, maitinimo ir gėrimų teikimo veikla, mobiliųjų vežimėlių veikla, išskyrus kulinarijos pusgaminių, gaminių, patiekalų pašildymą, kepimą ir pateikimą galutiniam vartotojui (pvz. kebabų ir picų kepėjus).

MAISTO TVARKYMO SUBEJKTŲ SUSKIRSTYMAS Į RIZIKOS GRUPES

<u>RODIKLIS</u>	<u>Labai mažos rizikos</u> maisto tvarkymo subjektas	<u>Mažos rizikos</u> maisto tvarkymo subjektas	<u>Vidutinės rizikos</u> maisto tvarkymo subjektas	<u>Padidintos rizikos</u> maisto tvarkymo subjektas
1	2	3	4	5
Sąvoka	<p>Tvarkant maistą žmonių susirgimo nuo maisto tikimybė yra minimali arba iš viso jos nėra.</p> <p>Produkto fizinės ir cheminės savybės nesudaro sąlygų daugintis mikroorganizmams ar didėti toksinų bei mikotoksinų kiekiui.</p>	<p>Tvarkant maistą yra maža tikimybė atsirasti taršai, mikroorganizmų dauginimuisi ir toksinų bei mikotoksinų kiekio didėjimui.</p> <p>Produkto fizinės ir cheminės savybės nesudaro sąlygų daugintis mikroorganizmams ar didėti toksinų bei mikotoksinų kiekiui.</p>	<p>Tvarkant maistą yra tikimybė atsirasti taršai, tačiau maisto savybės nesudaro palankių sąlygų mikroorganizmų dauginimuisi ir toksinų bei mikotoksinų kiekio didėjimui, ir pritaikius terminio apdorojimo ar kitus efektyvesnius maisto tvarkymo procesus, galima sumažinti mikroorganizmų kiekį iki priimtino lygio.</p> <p>Produkto fizinės ir cheminės savybės nesudaro palankių sąlygų daugintis mikroorganizmams ar didėti toksinų bei mikotoksinų kiekiui.</p>	<p>Galutiniame produkte arba tvarkant maistą yra didelė rizika atsirasti taršai, mikroorganizmų dauginimuisi ir toksinų bei mikotoksinų kiekio didėjimui (pvz. ilga maisto gamybos, tiekimo grandinė).</p> <p>Produktas rizikingas iš prigimties (lengvai dauginasi mikroorganizmai, didėja toksinų bei mikotoksinų kiekis), skirtas tiesiogiai vartoti, greitai gendantis maisto produktas ar skirtas kūdikiams ir mažiems vaikams.</p>
Tikrinimo dažnumas	1 kartą per 6 metus	1 kartą per 3 metus	1 kartą per 2 metus	1 kartą per metus
Kur rasti informaciją?	VMVT interneto svetainėje galima patikrinti, kokiai rizikos grupei priskirtas maisto tvarkymo subjektas: - http://vmvt.lt/opendata/mtsr/index.php			

MAISTO TVARKYMO SUBJEKTAS

PATIKIMAS

Jei subjekto veikla atitinka taikytos **palengvintos kontrolės kriterijus*** ir jam taikoma Maisto tvarkymo subjekto veiklos patikrinimo istorijos koeficiento reikšmė 0,5, tai toks subjektas turi būti įtraukiamas į **Patikimų maisto tvarkymo subjektų sąrašą**.

Patikimų maisto tvarkymo subjektų sąrašas

Sudaromas nuo 2013 m. sausio 1 d.

***Taikyta palengvinta kontrolė** – maisto tvarkymo subjektas, kuriame:

- įgyvendintos būtinosios programos;
- įdiegta RVASVT sistema arba taikomos GHP taisyklės;
- kasmet atliekamas savikontrolės vidaus auditas;
- pagal numatytą savikontrolės planą atliekami laboratoriniai tyrimai;
- per paskutinius trejus metus, o labai mažos rizikos grupės subjektams – per paskutinius 6 metus, nebuvo nustatyta pažeidimų arba buvo, bet mažareikšmių, kurie tinkamai ir laiku pašalinti.

Sąrašai skelbiami VMVT interneto svetainėje, adresu:
<http://vmvt.lt/maisto-sauga/maisto-sauga-ir-kokybe/patikimi-nepatikimi-subjektai>

NEPATIKIMAS

Nepatikimas maisto tvarkymo subjektas – maisto tvarkymo subjektas, nesilaikantis teisės aktų, reglamentuojančių maisto saugą, kokybę ir higieną, nevykdantis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nurodymų ar trukdantis Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai atlikti valstybinę maisto kontrolę.

Maisto tvarkymo subjektų vertinimo kriterijai

- Priimtas VMVT nutarimas už Maisto įstatymo nuostatų dėl maisto ar su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų saugos pažeidimą (toliau – Nutarimas), kuriuo maisto tvarkymo subjektas pripažintas kaltu dėl maisto ar su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų saugos pažeidimo, turėjusio įtakos vartotojo sveikatai, arba per vienus metus pakartotinai priimtas Nutarimas, kuriuo maisto tvarkymo subjektas pripažintas kaltu dėl maisto ar su maistu besiliečiančių gaminių ir medžiagų saugos pažeidimo, neturėjusio įtakos vartotojo sveikatai;
- Pakartotinai per vienus metus priimtas sprendimas dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai sustabdymo ir (ar) uždraudimo, kurio forma patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos direktoriaus 2013 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. B1-12 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sprendimų dėl administracinių poveikio priemonių taikymo priėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas), (išskyrus atvejus, kai sprendimas dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai uždraudimo priimamas dėl tų pačių produktų, kurie anksčiau buvo sustabdyti tiekti rinkai sprendimu dėl produkto (-ų) tiekimo rinkai sustabdymo);
- Maisto tvarkymo subjektas neįleidžia ar kitaip trukdo VMVT pareigūnams pagal jų kompetenciją tikrinti maisto tvarkymo subjektą, nepateikia ar slepia dokumentus, nurodo klaidingą informaciją, taip pat nevykdo teisėtų VMVT pareigūnų reikalavimų;
- Priimtas sprendimas dėl ūkio subjekto veiklos uždraudimo, kurio forma patvirtinta Įsakymu, arba per vienus metus pakartotinai priimtas minėtu Įsakymu patvirtintas sprendimas dėl ūkio subjekto veiklos sustabdymo.